

Lärarens sidor: Lättläst

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Här är texterna på nivån Lättläst och kartläggningens två. Tabellen visar vad varje text handlar om, vad eleven ska lista ut, vilka slags frågor mellan raderna texten har, hur svår den är och om den har en vändning eller är känslig. Efter tabellen har varje text en egen sida med det du behöver i passet: det som står mellan raderna, var du stannar, vad du säger när du tänker högt, svaren och två öppna frågor till samtalet.

Frågorna står på elevens blad, så ha din kopia bredvid.

Texten	Handlar om	Eleven listar ut	Frågornas slag	Svårighet
1. Staketet	Amina på skolgården under rasten.	hur någon känner sig	Vem (syftning), Känsla	1, enkel
2. Elva prickar	Nils och en vuxen i ett rum, där Nils ligger i en stol som åker bakåt.	var och när det händer	Var och när, Känsla	1, enkel
3. Tio minuter	Sigrid öppnar en dörr hemma en stund innan mamma kommer.	vad som hände innan, eller vad som händer sedan	Före och efter, Vem	1, enkel
4. Hunden med glasögon	Theo och morfar en dag när Theo läser.	var och när det händer	Var och när, Känsla	1, enkel
5. Bara vinden	Elsa och Milo i ett tält en natt, när något låter utanför.	vem någon är	Känsla, Vem	2, medel, vändning
6. Den nya luggen	Tilde och Noel, när Tilde frågar vad Noel tycker.	vad någon egentligen menar	Det som menas (två frågor)	2, medel, känslig
7. Den tomma plåten	Juni och mormor hemma hos mormor.	vem någon är	Känsla, Vem	2, medel
8. Den där strumpan	Otto och hans syster Freja, vid dörren till Frejas rum.	varför något händer, eller vad någon vill	Varför, Känsla	2, medel
9. Högst upp	Kasper och Ester vid ett hopptorn en varm dag.	vad ett ord betyder just här	Ordet, Varför	2, medel, känslig
10. Det blå papperet	Ibrahim och farbror, när Ibrahim öppnar ett paket.	vad någon egentligen menar	Det som menas, Varför	2, medel, känslig
11. Handskarna	Hanna och farmor efter en match.	hur någon känner sig	Ordet, Känsla	2, medel
12. Skramlet i hallen	Lea skriver i sin dagbok en tidig morgon.	varför något händer, eller vad någon vill	Vem (syftning), Varför	2, medel, känslig

Texten	Handlar om	Eleven listar ut	Frågornas slag	Svårighet
13. Listan	Jonna och jag-berättaren vid en lista på dörren till gymnasalen.	hur någon känner sig	Känsla, Varför	3, svår
14. Ny regel	Yara skriver i sin dagbok om en kväll hemma med pappa.	vad som hände innan, eller vad som händer sedan	Före och efter, Det som menas	3, svår
15. Hassans jacka	En dagbokssida en kväll, dagen före en utflykt.	vad som hände innan, eller vad som händer sedan	Före och efter (två frågor)	3, svår
16. Strax	Vilja och pappa hemma, när Vilja vill gå ut. I Gunilla Bergströms stil.	vad någon egentligen menar	Det som menas, Känsla	1, enkel
17. Inte än	Lova och moster väntar i en kö.	var och när det händer	Var och när, Känsla	1, enkel
18. Benen på ryggen	Valter och morfar i hallen hemma.	vad ett ord betyder just här	Ordet, Känsla	1, enkel
19. Skeden	Grävlingen och skatan i skogen. I Jon Klassens stil.	vem någon är	Vem, Det som menas	2, medel
20. Tackfisken	Einar och hans katt i köket på en liten gård. I Sven Nordqvists stil.	varför något händer, eller vad någon vill	Före och efter, Varför	2, medel
21. Längst in i frysen	Lappar på kylskåpet hemma hos Nadia och Idris.	vad någon egentligen menar	Vem (syftning), Det som menas	2, medel
22. Hinken	Sorken och igelkotten en dag när de ska bada. I Arnold Lobels stil.	hur någon känner sig	Känsla, Varför	2, medel
23. Det kan jag lova	Berättaren, Märta och pappa en dag på en gård. I Astrid Lindgrens stil.	vad som hände innan, eller vad som händer sedan	Före och efter, Det som menas	2, medel
24. Över häcken	Molly och grannen vid häcken mellan deras trädgårdar. I Roald Dahls stil.	vad ett ord betyder just här	Ordet, Varför	3, svår
25. Ingen såg	Ett barn skriver i sin dagbok om en dag i parken.	vad som hände innan, eller vad som händer sedan	Varför, Före och efter	3, svår, vändning, känslig
Kartläggning före: Bland vagnarna	Alva på ett stort ställe med mycket folk.	hur någon känner sig	Känsla, Var och när	före insatsen

Texten	Handlar om	Eleven listar ut	Frågornas slag	Svårighet
Kartläggning efter: Bilden till mormor	Viggo på ett annat stort ställe med mycket folk.	hur någon känner sig	Känsla, Var och när	efter insatsen

Så väljer du text	
Veckans slag	Välj en text med frågor av veckans slag, som progressionen visar: Känsla och Vem i vecka 1, Var och när och Varför i vecka 2, Före och efter i vecka 3, Det som menas i vecka 4–5 och Ordet i vecka 6–8. Metodens texter räcker till ungefär åtta veckors pass. Varje nivå har fyra texter med slaget Ordet till pass 1 och 2 i vecka 6–8. Är de slut, tar du en text med ett slag som gruppen behöver öva mer. I pass 3 läser eleverna i sin egen bänkbok. Vill du ha fler texter, tar du dem ur serien Mellan raderna eller skriver egna.
Svårigheten	Börja med svårighet 1, och ta 2 eller 3 när gruppen klarar slutsatsen med mindre stöd. En text med vändning får eleverna att tänka om mot slutet. En känslig text har en rad om det på sin sida. Läs raden före passet, och ta inte två texter om samma slags svåra sak samma vecka.
Nivåerna	Välj nivå efter gruppen, och blanda gärna, till exempel en text på Lättläst när ni övar ett nytt tankesteg och en på Mellan när det sitter. Läser äldre elever på Lättläst, börja med Handskarna i vecka 1, fast den har svårighet 2, och ta Den nya luggen och Högst upp när veckans slag passar. Av texterna 16–25 passar fyra också äldre elever: Skeden, Längst in i frysen, Över häcken och Ingen såg. Ta gärna en text från Mellan i pass 1 och 2, när du läser högt.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>. Figurerna På bordet: Fluent Emoji, © Microsoft Corporation, MIT-licens.

Lärarens sida: Lättläst, kartläggning före, Bland vagnarna

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Alva har kommit bort från sin mamma och är rädd. Hon är i en stor affär.

Kartläggningen	
Så gör du	Eleven gör kartläggningen enskilt med dig utanför passen, på fem till åtta minuter. Ställ ingen fråga före läsningen, och stanna inte. Läs texten högt en gång, och låt sedan eleven läsa den själv. Eleven svarar muntligt, och du skriver i protokollet. Den första frågan ger 1 poäng, och fråga 2 och fråga 3 ger 0–2 poäng var, högst 5 poäng. Fråga tillbaka bara om eleven inte svarar, och skriv då ett h efter poängen.
Känsligt	Att komma bort kan vara skrämmande, och en del elever kan ha varit med om det. Påminn om att man kan fråga en vuxen som jobbar där.
Fråga 1 · på raderna	Sin nalle.
Fråga 2 · mellan raderna, Känsla	<p>Ledtrådarna: <i>"Mammas röda jacka syns ingenstans"; "kramar sin nalle"; "så tyst att ingen hör"</i>.</p> <p>Svar som texten stöder: rädd, orolig, ensam, vilsen eller ledsen, för att hon har kommit bort från mamma.</p> <p>En tanke att pröva: <i>"Arg, för hon ropar."</i> Eleven ser att hon ropar men missar <i>"så tyst att ingen hör"</i>.</p> <p>Fråga tillbaka: <i>"Hur ropar hon, och vad håller hon i?"</i></p> <p>Poäng: 2 poäng för en slutsats som texten stöder, med ledtråd (<i>"Rädd, för hon kramar nallen"</i>). 1 poäng för ett svar som texten stöder utan ledtråd (<i>"Rädd."</i>) eller en ledtråd utan slutsats (<i>"Hon kramar sin nalle."</i>). 0 poäng för ett svar som texten inte stöder (<i>"Glad."</i> eller <i>"Arg."</i>) eller inget svar. Samma poängregel gäller i kartläggningen efter.</p>
Fråga 3 · mellan raderna, Var och när	<p>Ledtrådarna: <i>"en stor hög med apelsiner"; "Vagnar rullar förbi"; "En röst i taket säger att fisken är billig"</i>.</p> <p>Svar som texten stöder: i en stor affär, en butik eller ett varuhus.</p> <p>En tanke att pröva: <i>"På ett torg, för där finns apelsiner."</i> Eleven bygger på en enda ledtråd, och en röst i taket och vagnar hör inte hemma utomhus.</p> <p>Fråga tillbaka: <i>"Var finns en röst i taket och vagnar som rullar förbi?"</i></p> <p>Poäng: 2 poäng för en affär, butik eller ett varuhus med minst en ledtråd. 1 poäng för rätt plats utan ledtråd, eller en ledtråd utan plats (<i>"Det finns vagnar."</i>). 0 poäng för en plats som texten inte stöder eller inget svar.</p>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven står kvar och väntar eller ber någon som jobbar där om hjälp, eller att eleven går och letar själv. Ett bra svar tar med att Alva ropar tyst eller att mamma inte syns, och ger ett eget skäl.
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Mammas röda jacka syns ingenstans"</i> . Säg att apelsiner är en frukt, om eleven inte känner ordet.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

BLAND VAGNARNA

Alva står bredvid en stor hög med apelsiner.
Mammas röda jacka syns ingenstans.
Vagnar rullar förbi henne åt alla håll.
En röst i taket säger att fisken är billig.
Alva kramar sin nalle
och ropar "Mamma?" så tyst att ingen hör.

1. Vad kramar Alva?
2. Hur känner sig Alva?
Hur vet du det?
3. Var är Alva?
Hur vet du det?
4. Vad hade du gjort i Alvas ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 1, Staketet

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Amina vill vara med i leken men törs inte säga ja, så hon svarar att hon inte kan. När hon väl är med glömmar hon allt annat. Först längtar hon och är osäker, och sedan blir hon glad.

I passet	
Före läsningen	Vad brukar hända på skolgården under rasten?
Stoppet	Stanna efter <i>"Sedan släpper hon staketet."</i> Någon säger en sak och gör en annan: hon säger att hon inte kan, men hon släpper staketet.
Tänka högt · fråga 3, Känsla	<i>"Vänta, här står inte hur Amina känner sig. Jag ser framför mig hur hon står vid staketet och tittar på elastiken. Det står 'gungar på tårna i takt, fast ingen ser det', och det står 'Sedan släpper hon staketet'. Jag vet att man gungar i takt när man vill vara med. Och jag vet att man kan tveka fast man vill, när man är rädd att det ska gå fel. Alltså tror jag att Amina var osäker först, men nu törs hon. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Efter tre hopp hör hon inte ens att klockan ringer. Ja, nu är hon glad och helt med."</i>
Fråga 1 · på raderna	Hon gungar i takt.
Fråga 2 · mellan raderna, Vem, syftning	Ledtrådarna: <i>"ropar en flicka"; "Vi behöver en till"; "Amina står vid staketet"</i> . Svar som texten stöder: Amina, för flickan ropar <i>"Amina!"</i> och frågar efter en till, och den som flickan ropar på är den som svarar att hon inte kan. En tanke att pröva: <i>"Flickan, för hon pratade precis före."</i> Eleven väljer den som nämns närmast före ordet hon. Fråga tillbaka: <i>"Vem ropar, och vad svarar den som hon ropar på?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"gungar på tårna i takt, fast ingen ser det"; "Sedan släpper hon staketet"; "hör hon inte ens att klockan ringer"</i> . Svar som texten stöder: först osäker eller blyg, sedan glad; eller först rädd, sedan modig; eller först längtansfull, sedan helt med i leken. De håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"Hon är ledsen hela tiden."</i> Eleven ser bara början. Fråga tillbaka: <i>"Vad gör Amina efter tre hopp, och vad hör hon inte?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven svarar ja direkt, eller att hen provar ett hopp först och ser hur det går. Ett bra svar tar med att Amina står och gungar ensam eller att flickan ropar på henne, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Flickan ropar på Amina. Varför tror ni att hon väljer just Amina?"; "Amina släpper staketet. Vad tror ni att flickan som ropar säger då?"</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på att flickan ropar <i>"Amina!"</i> Vid fråga 3 pekar du på <i>"gungar på tårna i takt, fast ingen ser det"</i> . Förklara gärna att en elastik är ett gummiband som man hoppar över. Visa vad <i>"i takt"</i> betyder genom att gunga i takt.

STAKETET

Amina står vid staketet
medan de andra hoppar elastik.
Hon gungar på tårna i takt, fast ingen ser det.
”Amina!” ropar en flicka.
”Vi behöver en till!”
”Jag kan nog inte”, säger hon.
Sedan släpper hon staketet.
Efter tre hopp hör hon inte ens
att klockan ringer.

1. Vad gör Amina med tårna?
2. Vem säger ”Jag kan nog inte”?
Hur vet du det?
3. Hur känner sig Amina i början och i slutet?
Hur vet du det?
4. Amina står vid staketet.
Vad hade du gjort i hennes ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 2, Elva prickar

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Nils ligger i en stol hos tandläkaren. Han är nervös men blir lättad när det går fort.

I passet	
Före läsningen	Vet du några ställen där vuxna har saker och verktyg som man inte har hemma?
Stoppet	Stanna efter <i>"Hon har munskydd och blå handskar."</i> Något är konstigt: man ligger i en stol som åker bakåt, en vuxen har munskydd och handskar, och Nils räknar prickar i taket.
Tänka högt · fråga 2, Var och när	<i>"Vänta, här står inte var Nils är. Jag ser framför mig en stol som åker bakåt och en lampa som lyser rakt i ögonen. Det står 'Stolen surrar och åker bakåt', och det står 'Hon har munskydd och blå handskar'. Jag vet att man inte ligger så i vilken stol som helst, och att den som tittar i munnar har munskydd och handskar. Alltså tror jag att Nils är hos tandläkaren. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. 'Gapa stort', säger hon. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Blå handskar.
Fråga 2 · mellan raderna, Var och när	Ledtrådarna: <i>"Stolen surrar och åker bakåt"; "Lampan lyser mig rakt i ögonen"; "Hon har munskydd och blå handskar"; "Gapa stort".</i> Svar som texten stöder: hos tandläkaren. Ge gärna orden tandläkare och mottagning. En tanke att pröva: <i>"Hos frisören."</i> En stol kan åka bakåt hos frisören också, men där har ingen munskydd och handskar och säger <i>"Gapa stort"</i> . Fråga tillbaka: <i>"Vad ska Nils göra med munnen?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"Jag räknar prickarna i taket"; "Jättebra"; "säger jag till taket"; "Redan?"</i> Svar som texten stöder: nervös, orolig eller rädd, eller lättad när det är över. De håller när eleven visar en ledtråd. Ge gärna orden nervös, rädd och lättad. En tanke att pröva: <i>"Glad eller lugn, för han säger jättebra och redan."</i> Eleven går på orden och missar att han säger det till taket och räknar prickar. Fråga tillbaka: <i>"Varför säger Nils 'Jättebra' till taket?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att räkna eller titta på något, tänka på något roligt, eller säga till att det är läskigt. Ett bra svar nämner att Nils räknar prickar eller säger <i>"Jättebra"</i> till taket, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Vad tror ni att Nils gör efter att stolen har surrat upp igen?"; "Hon frågar 'Hur går det, Nils?' Vad tror ni att hon vill få veta?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Stolen surrar och åker bakåt"</i> .

ELVA PRICKAR

Stolen surrar och åker bakåt.
Lampan lyser mig rakt i ögonen.
Jag räknar prickarna i taket, och det är elva.
Hon har munskydd och blå handskar.
Hon frågar: "Hur går det, Nils?"
"Jättebra", säger jag till taket.
"Gapa stort", säger hon, och det slurpar.
Stolen surrar upp igen, och jag säger: "Redan?"

1. Vad har hon på händerna?
2. Var är Nils?
Hur vet du det?
3. Hur känner sig Nils i stolen?
Hur vet du det?
4. Nils räknar prickar i taket.
Vad hade du gjort i hans ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 3, Tio minuter

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Någon har vält blomkrukan och grävt i jorden medan Sigrid var borta. Det kan ha varit katten, lillebror eller båda, och texten stöder alla tre.

I passet	
Före läsningen	Vad kan man se i ett rum om någon nyss har varit där?
Stoppet	Stanna efter <i>"Lillebrors spade ligger på mattan."</i> Något passar inte: en spade hör hemma i trädgården.
Tänka högt · fråga 3, Vem	<i>"Vänta, här står inte vem som har varit här. Jag ser framför mig små tassar och en spade. Det står 'Små tassavtryck går upp på soffan', och det står 'Lillebrors spade ligger på mattan'. Jag vet att djur har tassar, och att man gräver med en spade. Alltså tror jag att både ett djur och lillebror kan ha varit här. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Katten sitter på hyllan, och det är tyst i lillebrors rum. Ja, både katten och lillebror kan ha varit här."</i>
Fråga 1 · på raderna	Jord.
Fråga 2 · mellan raderna, Före och efter	Ledtrådarna: <i>"Blomkrukan ligger på sidan i en hög med jord"; "Små tassavtryck går upp på soffan"</i> . Svar som texten stöder: krukan har ramlat eller vält, jorden har spillts och något har gått omkring i den. En tanke att pröva: <i>"Det vet man inte, för det står inte."</i> Eleven letar efter en mening som säger det. Fråga tillbaka: <i>"Hur har jorden kommit ut ur krukan?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Vem	Ledtrådarna: <i>"Små tassavtryck går upp på soffan"; "Lillebrors spade ligger på mattan"; "katten med jord på nosen"; "Det är tyst i lillebrors rum"</i> . Svar som texten stöder: katten, för tassavtrycken och jorden på nosen; lillebror, för spaden och tystnaden i hans rum; eller båda. Alla håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"Bara katten, för den har jord på nosen."</i> Eleven ser en ledtråd och missar spaden. Fråga tillbaka: <i>"Vems spade ligger på mattan?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven städar upp själv innan mamma kommer, eller att hen väntar och berättar för mamma vad hen ser. Ett bra svar nämner tiden eller spåren i rummet och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Det är tyst i lillebrors rum. Vad tror ni att han gör där?"; "Katten sitter uppe på hyllan. Varför tror ni att den har klättrat dit?"</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>"Blomkrukan ligger på sidan i en hög med jord"</i> . Vid fråga 3 pekar du på <i>"Lillebrors spade ligger på mattan"</i> . Säg att tassavtryck är spår efter djurfötter.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

TIO MINUTER

Sigrid öppnar dörren och stannar.
Blomkrukan ligger på sidan i en hög med jord.
Små tassavtryck går upp på soffan.
Lillebrors spade ligger på mattan.
På hyllan sitter katten med jord på nosen.
Det är tyst i lillebrors rum.
Om tio minuter kommer mamma hem.

1. Vad har katten på nosen?
2. Vad har hänt i rummet innan Sigrid öppnar dörren?
Hur vet du det?
3. Vem eller vilka har varit i rummet före Sigrid?
Hur vet du det?
4. Mamma kommer snart hem.
Vad hade du gjort i Sigrids ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 4, Hunden med glasögon

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Theo och morfar är på biblioteket, där man ska vara tyst. Theo skrattar för högt åt sin bok, och morfar försöker vara allvarlig men tycker att det är roligt.

I passet	
Före läsningen	Vad ska man tänka på när man är i ett rum med många andra?
Stoppet	Stanna efter <i>”Viska nu”, viskar morfar.</i> Något upprepas: först säger någon <i>”Schh!”</i> och sedan säger morfar <i>”Viska nu”,</i> och båda vill ha tyst.
Tänka högt · fråga 2, Var och när	<i>”Vänta, här står inte var Theo och morfar är. Jag ser framför mig långa rader av hyllor fulla med böcker, och huvuden som vänder sig om. Det står ’mellan höga hyllor’, och det står ’Viska nu’. Jag vet att man viskar och säger schh där det ska vara tyst. Först säger någon schh, och sedan säger morfar åt Theo att visa. Alltså tror jag att de är på ett ställe med många böcker, kanske biblioteket. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Vid disken piper lånekortet. Ja, det är biblioteket, för där lånar man böcker med ett kort.”</i>
Fråga 1 · på raderna	Lånekortet.
Fråga 2 · mellan raderna, Var och när	Ledtrådarna: <i>”läser i en bok mellan höga hyllor”; ”Schh”; ”Viska nu”; ”Vid disken piper lånekortet”.</i> Svar som texten stöder: på biblioteket. Ge gärna ordet bibliotek och förklara att man visar sitt lånekort vid disken när man lånar böcker. En tanke att pröva: <i>”I skolan, för där säger man schh.”</i> Man ska vara tyst i skolan också, men där finns inga höga hyllor och ingen disk där ett lånekort piper. Fråga tillbaka: <i>”Vad gör man med ett lånekort vid en disk?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>”Fyra huvuden vänder sig om”; ”Viska nu”; ”Men hans axlar skakar”.</i> Svar som texten stöder: road och skrattsugen, eller allvarlig och försöker vara tyst, eller lite generad för att alla tittar. De håller när eleven visar en ledtråd. Ge gärna orden road, skrattsugen och generad. En tanke att pröva: <i>”Arg, för han säger åt Theo.”</i> Eleven ser bara repliken och missar vad morfar gör samtidigt. Fråga tillbaka: <i>”Vad gör morfars axlar medan han säger det?”</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven håller för munnen och slutar skratta, eller att hen skrattar vidare men försöker visa. Ett bra svar tar med att någon säger <i>”Schh”</i> och att Theo viskar för högt, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>”Theo skrattar åt hunden med glasögon. Vad tror ni att hunden gör i boken?”; ”Fyra huvuden vänder sig om. Vad kan de som tittar tycka? Kan de tycka något annat?”</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>”mellan höga hyllor”.</i>

HUNDEN MED GLASÖGON

Theo läser i en bok mellan höga hyllor.
Plötsligt skrattar han rakt ut.
Fyra huvuden vänder sig om,
och någon säger "Schh!"
"Viska nu", viskar morfar.
Men hans axlar skakar.
"Hunden har glasögon!" viskar Theo för högt.
Vid disken piper lånekortet.

1. Vad piper vid disken?
2. Var är Theo och morfar?
Hur vet du det?
3. Hur känner sig morfar när Theo skrattar?
Hur vet du det?
4. Någon säger "Schh!"
Vad hade du gjort i Theos ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 5, Bara vinden

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Ljudet kommer från ett litet djur som äter Milos äpple, till exempel en igelkott. Elsa är rädd, och Milo säger ändå att det bara är vinden.

I passet	
Före läsningen	Vad kan man höra på natten när man ligger i ett tält?
Stoppet	Stanna efter <i>"Vinden smackar inte."</i> Något passar inte: Milo säger att det är vinden, men vinden kan inte smacka.
Tänka högt · fråga 3, Vem	<i>"Vänta, här står inte vem eller vad som smackar. Jag ser framför mig ett mörkt tält och Elsa som lyssnar medan något sniffar utanför. Det står 'Sniff, sniff, smack.' Och det står 'sitt halva äpple utanför tältet'. Jag vet att smack är ljudet av någon som äter, och att djur kommer till mat som ligger ute. Alltså tror jag att något äter Milos äpple, och att det inte är vinden. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Först trodde jag bara att något åt äpplet, men nu läser jag 'En liten nos sniffar på äpplet'. Det var ett litet djur, och det är inte farligt."</i>
Fråga 1 · på raderna	Sitt halva äpple.
Fråga 2 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"Hörde du det?"; "Vinden smackar inte"; "Elsa drar i blixtlåset en gång till, fast det är stängt".</i> Svar som texten stöder: rädd eller orolig, eller nyfiken och lite rädd. De håller när eleven visar en ledtråd. Ge gärna orden rädd, orolig och spänd. En tanke att pröva: <i>"Arg på Milo."</i> Hon säger emot honom, men hon viskar och drar i ett blixtlås som redan är stängt. Fråga tillbaka: <i>"Varför drar Elsa i blixtlåset fast det är stängt?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Vem	Ledtrådarna: <i>"Sniff, sniff, smack."; "sitt halva äpple utanför tältet"; "Vinden smackar inte"; "En liten nos sniffar på äpplet".</i> Svar som texten stöder: det som smackar är ett litet djur som äter äpplet, till exempel en igelkott, en mus eller en hare, och det är ofarligt. Ge gärna ordet igelkott. En tanke att pröva: <i>"Det var vinden, som Milo sa."</i> Eleven upprepar Milos ord, men vinden kan inte smacka eller ha en nos. Fråga tillbaka: <i>"Vad har en nos och sniffar på äpplet?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att de lyser på djuret och skrattar, eller att de kryper ner och sover. Ett bra svar tar med att ljudet var ett djur eller att Elsa var rädd, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Milo säger 'Det är bara vinden'. Varför tror ni att han säger så?"; "En liten nos sniffar på äpplet. Hur kan Milo och Elsa känna sig då? Kan de känna sig på något annat sätt?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Sniff, sniff, smack."</i> och på <i>"sitt halva äpple utanför tältet"</i> .

BARA VINDEN

Milo lägger sitt halva äpple utanför tältet
och släcker ficklampan.

Sniff, sniff, smack.

”Hörde du det?” viskar Elsa.

”Det är bara vinden”, säger Milo.

”Vinden smackar inte.”

Elsa drar i blixtlåset en gång till,

fast det är stängt.

Milo lyser ut.

En liten nos sniffar på äpplet.

1. Vad lägger Milo utanför tältet?
2. Hur känner sig Elsa när hon hör ljudet?
Hur vet du det?
3. Vem eller vad var det som smackade?
Hur vet du det?
4. Vad tror du att Milo och Elsa gör sedan?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 6, Den nya luggen

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Noel säger att luggen är bra men tycker inte det, och han sätter sin keps på Tilde för att dölja luggen. Tildes ”Jag vet” kan betyda att hon förstår honom eller att hon skojar.

I passet	
Känsligt	Låt samtalet handla om Tilde och Noel, och fråga inte hur eleverna ser ut eller vad de tycker om sitt hår.
Före läsningen	Vad säger man när en kompis frågar vad man tycker om något nytt?
Stoppet	Stanna efter <i>”Den är ny. Och bra, mycket bra”, säger han.</i> Något upprepas: han säger bra två gånger, men inte att den är fin.
Tänka högt · fråga 2, Det som menas	<i>”Vänta, här står inte vad Noel tycker. Jag ser framför mig en flicka med en lugg som är kortare på ena sidan och en pojke som tittar länge. Det står ’tittar väldigt länge på den’, och det står ’Och bra, mycket bra’. Jag vet att man stannar upp och säger för mycket när man vill vara snäll. Alltså tror jag att Noel inte tycker att luggen är bra. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Han sätter sin keps på hennes huvud. Ja, det stämmer.”</i>
Fråga 1 · på raderna	Sin keps.
Fråga 2 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>”kortare på ena sidan”; ”tittar väldigt länge”; ”Och bra, mycket bra”; ”sätter han sin keps på hennes huvud”.</i> Svar som texten stöder: att han inte tycker att luggen är bra men vill vara snäll mot Tilde. Ge gärna orden snäll och ärlig. En tanke att pröva: <i>”Han tycker att den är bra, för han säger det.”</i> Eleven tror på orden och ser inte vad han gör. Fråga tillbaka: <i>”Varför sätter han sin keps på hennes huvud?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>”Tack. Jag vet”; ”sätter han sin keps på hennes huvud”.</i> Svar som texten stöder: hon förstår att Noel inte menar det han säger och att kepsen ska dölja luggen, eller hon skojar och tackar för att han är snäll. Båda håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”Hon är arg på Noel.”</i> Eleven tar <i>”Jag vet”</i> som ett kort svar och missar <i>”Tack”</i> . Fråga tillbaka: <i>”Vad säger Tilde först, och vad har Noel gjort för henne?”</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att det var rätt, för Noel var snäll och hjälpte Tilde, eller att det inte var rätt, för Tilde borde få veta sanningen. Ett bra svar nämner vad Noel säger eller gör, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>”Vad tror ni att Tilde gör med luggen sedan?”; ”Noel börjar med ’Den är ny.’ Varför tror ni att han säger just det först?”</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>”Försiktigt sätter han sin keps på hennes huvud”.</i>

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

DEN NYA LUGGEN

Tilde frågar: "Vad tycker du om min nya lugg?"
Den är kortare på ena sidan.

Noel tittar väldigt länge på den.

"Den är ny. Och bra, mycket bra", säger han.

Försiktigt sätter han sin keps på hennes huvud.

"Tack. Jag vet", säger Tilde.

1. Vad sätter Noel på Tildes huvud?
2. Vad tycker Noel om Tildes lugg?
Hur vet du det?
3. Vad menar Tilde när hon säger "Jag vet"?
Hur vet du det?
4. Var det rätt av Noel att svara som han gjorde?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 7, Den tomma plåten

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Någon har ätit upp bullarna. Mormor säger att det var lillebror, men det var hon själv. Det som hänt före texten syns på plåten.

I passet	
Före läsningen	Vad händer ofta med något gott som ligger framme?
Stoppet	Stanna efter <i>"Lillebror sover i soffan, och hans händer är rena."</i> Något passar inte: mormor sa att det var lillebror, men hans händer är rena.
Tänka högt · fråga 3, Vem	<i>"Vänta, här står inte vem som tog bullarna. Jag ser framför mig en tom plåt med smulor, och en lillebror som sover i soffan. Det står 'Strösockret ligger ända fram till mormors stol', och det står 'hans händer är rena'. Jag vet att den som äter bullar får kladdiga fingrar, och att man sätter sig där man äter. Alltså tror jag att det inte var lillebror. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Mormor torkar sig snabbt om munnen. Ja, nu tror jag att mormor tog dem själv."</i>
Fråga 1 · på raderna	Smulor och strösocker.
Fråga 2 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"Plåten på bänken är tom"; "Mormor, bullarna är borta!"; "ropar Juni".</i> Svar som texten stöder: förvånad, besviken eller arg. De håller när eleven visar en ledtråd. Ge gärna orden förvånad och besviken. En tanke att pröva: <i>"Det står inte hur hon känner."</i> Eleven letar efter ett ord som säger det. Fråga tillbaka: <i>"Vad ser Juni på plåten, och hur ropar hon?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Vem	Ledtrådarna: <i>"Strösockret ligger ända fram till mormors stol"; "hans händer är rena"; "Mormor torkar sig snabbt om munnen".</i> Svar som texten stöder: mormor, för strösockret ligger ända fram till hennes stol, lillebrors händer är rena och hon torkar sig om munnen. En tanke att pröva: <i>"Lillebror, för mormor säger det."</i> Eleven bygger på en enda replik. Fråga tillbaka: <i>"Vad har lillebror på händerna, och var tar strösockret slut?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven säger emot mormor och pekar på strösockret, eller att hen skrattar och frågar om de kan baka nya. Ett bra svar tar med strösockret vid mormors stol eller att mormor torkar sig om munnen, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Mormor säger att det var lillebror. Vad tror ni att lillebror säger när han vaknar?"; "Plåten är tom. Varför tror ni att mormor åt upp alla bullarna?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"hans händer är rena"</i> .

DEN TOMMA PLÅTEN

Plåten på bänken är tom,
och kvar ligger bara smulor och strösocker.

”Mormor, bullarna är borta!” ropar Juni.

”Jaså? Det var nog lillebror”, säger mormor.

Strösockret ligger ända fram till mormors stol.

Lillebror sover i soffan, och hans händer är rena.

Mormor torkar sig snabbt om munnen.

1. Vad ligger kvar på plåten?
2. Hur känner sig Juni när hon ropar på mormor?
Hur vet du det?
3. Vem tror du tog bullarna?
Hur vet du det?
4. Mormor säger ”Det var nog lillebror”.
Vad hade du sagt i Junis ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 8, Den där strumpan

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Otto vill vara med och spela, men säger att han letar efter saker. Freja är road och släpper in honom.

I passet	
Före läsningen	Vilka spel spelar man med en tärning?
Stoppet	Stanna efter <i>"Jag letar efter mitt glas."</i> Något upprepas: Otto kommer tillbaka med en ny ursäkt.
Tänka högt · fråga 2, Varför	<i>"Vänta, här står inte varför Otto står i dörren. Jag ser framför mig en kille som står och tittar på sin systers spel. Det står 'Jag letar efter min strumpa', och Freja säger 'Du har den på foten'. Så han letar inte på riktigt. Jag vet att man ibland säger något annat när man inte vill fråga rakt ut. Alltså tror jag att Otto vill vara med och spela. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Freja säger att han håller i glaset, och sedan räcker hon honom tärningen. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Sin strumpa.
Fråga 2 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>"tittar på sin systers spel"; "Jag letar efter min strumpa"; "Du har den på foten"; "Freja flyttar sig åt sidan och räcker honom tärningen"</i> . Svar som texten stöder: Otto vill vara med och spela. Ge gärna ordet ursäkt. En tanke att pröva: <i>"Han är glömsk, han har tappat sin strumpa."</i> Det bygger på vad Otto säger, men Freja säger att han har strumpan på foten, och att han håller i glaset. Fråga tillbaka: <i>"Varför kommer han tillbaka med en ny sak att leta efter?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"Du har den på foten"; "Du håller ju i det"; "Freja flyttar sig åt sidan och räcker honom tärningen"</i> . Svar som texten stöder: hon är road, eller snäll, eller tålmodig med honom. De håller när eleven visar en ledtråd. Ge gärna ordet road. En tanke att pröva: <i>"Arg, för hon säger emot honom."</i> Eleven går på orden och ser inte att hon flyttar sig och räcker honom tärningen. Fråga tillbaka: <i>"Vad gör Freja i sista meningen?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att fråga Otto om han vill vara med, eller att skratta och släppa in honom. Ett bra svar tar med att Otto har strumpan på foten, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Otto säger att han letar efter sin strumpa. Varför tror ni att han väljer just en strumpa?"; "Efter en stund är Otto tillbaka. Vad kan han ha gjort under tiden?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Du har den på foten"</i> .

DEN DÄR STRUMPAN

Otto står i dörren och tittar på sin systers spel.
”Jag letar efter min strumpa”, säger han.
”Du har den på foten”, säger Freja.
Efter en stund är han tillbaka.
”Jag letar efter mitt glas.”
”Du håller ju i det”, säger hon.
Freja flyttar sig åt sidan
och räcker honom tärningen.

1. Vad säger Otto att han letar efter första gången?
2. Varför står Otto i dörren?
Hur vet du det?
3. Hur känner sig Freja när Otto kommer tillbaka?
Hur vet du det?
4. Freja säger ”Du har den på foten”.
Vad hade du sagt till Otto i hennes ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 9, Högst upp

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Kalla fötter betyder här att man tvekar och inte vågar, och Kasper tvekar inför hoppet fast han säger nej. Hans fötter är varma, så uttrycket gäller inte fötterna.

I passet	
Känsligt	Höjder och vatten kan vara läskiga för en del elever. Låt samtalet handla om Kasper, och fråga inte vem som törs hoppa.
Före läsningen	Vad kan man göra vid ett hopptorn en varm dag?
Stoppet	Stanna efter <i>”Nej!” säger Kasper, men han backar ett steg.</i> Någon säger en sak och gör en annan: han säger nej men backar.
Tänka högt · fråga 2, Ordet	<i>”Vänta, här står inte vad kalla fötter betyder. Jag ser framför mig en pojke högst upp på ett hopptorn och kompisar som simmar långt nere. Det står ‘Får du kalla fötter’, och det står ‘backar ett steg’. Jag vet att man backar när man är rädd för något. Alltså tror jag att kalla fötter betyder att man tvekar. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Hans fötter är varma av solen. Ja, då är det bara ett uttryck.”</i>
Fråga 1 · på raderna	Sina fötter.
Fråga 2 · mellan raderna, Ordet	Ledtrådarna: <i>”står högst upp på hopptornet”; ”backar ett steg”; ”De är varma av solen”.</i> Svar som texten stöder: att Kasper tvekar eller är rädd för att hoppa. Ge gärna orden tveka och våga. En tanke att pröva: <i>”Att hans fötter är kalla.”</i> Eleven tar orden bokstavligt, men texten säger att fötterna är varma. Fråga tillbaka: <i>”Hur är Kaspers fötter, och vad gör han?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>”Nej!”; ”backar ett steg”; ”alla kompisarna”.</i> Svar som texten stöder: han vill inte visa att han är rädd, eller han skäms för att alla andra redan har hoppat, eller han försöker övertyga sig själv. Alla håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”För att hans fötter inte är kalla.”</i> Eleven tar ordet nej bokstavligt. Fråga tillbaka: <i>”Varför backar han ett steg?”</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven hoppar ändå, eller att hen går nerför trappan och väntar tills hen vågar. Ett bra svar nämner kompisarna eller att han backar, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>”Ester frågar om kalla fötter. Varför tror ni att hon frågar just så?”; ”Kasper tittar på sina fötter. Vad tänker han, tror ni?”</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>”De är varma av solen”.</i> Vid fråga 3 pekar du på <i>”backar ett steg”.</i> Förklara gärna att ett hopptorn är ett högt torn att hoppa från.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

HÖGST UPP

Kasper står högst upp på hopptornet.
Långt nere i det blå vattnet
simmar alla kompisarna.
Ester ropar till honom: "Får du kalla fötter?"
"Nej!" säger Kasper, men han backar ett steg.
Han tittar på sina fötter.
De är varma av solen.

1. Vad tittar Kasper på?
2. Vad menar Ester med "kalla fötter"?
Hur vet du det?
3. Varför säger Kasper "Nej!"?
Hur vet du det?
4. Kompisarna simmar redan i vattnet.
Vad hade du gjort i Kaspers ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 10, Det blå papperet

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Ibrahim önskade sig en fotboll men fick en mössa, och när han säger att den är jättefin menar han inte det. Han är besviken men vill inte såra farbror.

I passet	
Känsligt	En del elever får sällan stora presenter hemma. Låt samtalet handla om att man kan vara snäll fast man hade hoppats på något annat, och aldrig om vad presenten kostar.
Före läsningen	Vad brukar man säga när man har fått en present?
Stoppet	Stanna efter <i>"Högst upp står det fotboll."</i> Något passar inte: han säger att mössan är jättefin, men han önskade sig något helt annat.
Tänka högt · fråga 2, Det som menas	<i>"Vänta, här står inte vad Ibrahim egentligen tycker. Jag ser framför mig en pojke som håller en grå mössa. Det står 'Jaha. Tack', och det står 'Högst upp står det fotboll'. Jag vet att ett kort 'Jaha' kan låta som att man är besviken, och att man kan önska sig en sak och få en annan. Alltså tror jag att han inte menar att mössan är jättefin. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Han drar på sig mössan och ler mot farbror. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Fotboll.
Fråga 2 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>"Jaha. Tack"; "Den är jättefin"; "Högst upp står det fotboll"; "I paketet ligger en grå mössa"</i> . Svar som texten stöder: att han inte tycker att mössan är jättefin, att han hoppades på en fotboll och är besviken, men vill vara snäll mot farbror. Han kan också tycka att mössan är okej, men att en fotboll hade varit bättre. Ge gärna ordet besviken. En tanke att pröva: <i>"Han tycker att den är fin, för han säger det."</i> Eleven tror på orden och hoppar över vad han har önskat. Fråga tillbaka: <i>"Vad står högst upp på listan, och vad ligger i paketet?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>"Jaha. Tack"; "Den är jättefin"; "Högst upp står det fotboll"; "Jag drar på mig mössan och ler mot farbror"</i> . Svar som texten stöder: för att inte såra farbror, eller för att vara artig. De håller när eleven visar en ledtråd. Ge gärna ordet besviken. En tanke att pröva: <i>"För att han är glad."</i> Eleven bygger på leendet och hoppar över önskelistan. Fråga tillbaka: <i>"Vad hade han önskat sig, och vad fick han?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven svarar snällt som Ibrahim, eller att hen säger att hen hade önskat sig en fotboll men tackar ändå. Ett bra svar tar med att Ibrahim inte säger vad han tycker, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Farbror har köpt en grå mössa. Varför tror ni att han valde just den?"; "Ibrahim ler mot farbror. Vad kan farbror tänka då?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Högst upp står det fotboll"</i> .

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

DET BLÅ PAPPERET

Jag river av det blå papperet.
I paketet ligger en grå mössa.

”Jaha. Tack”, säger jag.

”Gillar du den, Ibrahim?” frågar farbror.

”Den är jättefin.”

På kylskåpet sitter min önskelista.

Högst upp står det fotboll.

Jag drar på mig mössan och ler mot farbror.

1. Vad står högst upp på önskelistan?
2. Vad tänker Ibrahim
när han säger ”Den är jättefin”?
Hur vet du det?
3. Varför ler Ibrahim mot farbror?
Hur vet du det?
4. Farbror frågar om Ibrahim gillar mössan.
Vad hade du svarat?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 11, Handskarna

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Hanna är glad eller stolt över sin räddning och ledsen eller besviken över att laget förlorade, båda på en gång. Hon tar inte av handskarna och står kvar i målet. Ordet straffen betyder här en straffspark som hon stoppade.

I passet	
Före läsningen	Vad brukar hända efter en match när lagen går av planen?
Stoppet	Stanna efter <i>"Men vi förlorade."</i> Något passar inte ihop: Hanna ler lite, men direkt efteråt säger hon att de förlorade.
Tänka högt · fråga 3, Känsla	<i>"Hmm, här står inte hur Hanna känner sig. Jag ser framför mig en målvakt som står kvar i målet. Det står 'Hanna ler lite', och sedan står det 'Men vi förlorade'. Jag vet att man är stolt när man har gjort något bra, och att det känns tråkigt när laget förlorar. Alltså tror jag att Hanna känner båda sakerna på en gång. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Hon sparkar en tom flaska till bänken och tar inte av handskarna. Ja, hon är både stolt och besviken."</i>
Fråga 1 · på raderna	Att Hanna räddade straffen.
Fråga 2 · mellan raderna, Ordet	Ledtrådarna: <i>"Matchen är slut"; "Hanna står kvar i målet"; "Du räddade straffen".</i> Svar som texten stöder: en straffspark i fotboll, ett skott på mål som Hanna stoppade när hon stod i mål. Visa gärna med en boll och ett mål. En tanke att pröva: <i>"Att Hanna fick ett straff."</i> Eleven känner bara till straff som något man får när man har gjort fel. Här är det en spark i fotboll, och eleven ser inte att hon står i mål och räddar. Fråga tillbaka: <i>"Vad gör den som står i mål, och vad betyder räddade?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"Hanna ler lite"; "Men vi förlorade"; "Hon sparkar en tom flaska hela vägen till bänken".</i> Svar som texten stöder: stolt eller glad över räddningen, eller ledsen, besviken eller arg över förlusten, eller båda på en gång. De håller när eleven visar en ledtråd, som <i>"Hanna ler lite"</i> eller flaskan. Ge gärna orden stolt, besviken och ledsen. En tanke att pröva: <i>"Bara glad, för hon ler."</i> Eleven ser leendet men missar vad hon säger direkt efter. Fråga tillbaka: <i>"Vad säger Hanna direkt efter leendet?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att säga att hon ändå var bäst på planen, eller att säga att det är tråkigt att förlora. Ett bra svar nämner räddningen eller förlusten ur texten, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Hanna tar inte av sig handskarna. Varför tror ni att hon låter dem sitta kvar?"; "Hanna säger 'Jag vet'. Vad kan hon mena? Kan hon mena något annat?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Hanna ler lite"</i> och <i>"Men vi förlorade"</i> . Vid fråga 2 pekar du på <i>"Matchen är slut"</i> . Läs gärna ordet resultattavlan högt.

HANDSKARNA

Matchen är slut.
Resultattavlan visar 2 mot 3.

Hanna står kvar i målet.

Farmor ropar från sidan: ”Du räddade straffen!”

Hanna ler lite.

”Jag vet”, säger hon.

”Men vi förlorade.”

Hon sparkar en tom flaska hela vägen till bänken.

Handskarna tar hon inte av.

1. Vad ropar farmor från sidan?
2. Vad menar farmor med ”straffen”?
Hur vet du det?
3. Hur känner sig Hanna efter matchen?
Hur vet du det?
4. Hanna säger ”Men vi förlorade”.
Vad hade du sagt till henne i farmors ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 12, Skramlet i hallen

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Familjen ska åka iväg i några dagar, och allt är annorlunda för att något stort väntar. Innan mamma väckte Lea hade någon lagt fram kläder och ställt väskan vid dörren.

I passet	
Känsligt	Vissa elever har fått lämna sitt hem under lång tid. Peka på <i>"till söndag"</i> , så att alla ser att resan är kort, och fråga inte om elevernas egna resor.
Före läsningen	Vad kan en granne hjälpa till med?
Stoppet	Stanna efter <i>"Pappa gav grannen nyckeln."</i> Något är konstigt: varför ger man sin nyckel till grannen?
Tänka högt · fråga 3, Varför	<i>"Vänta, här står inte vad familjen ska göra. Jag ser framför mig en mörk morgon, en väska vid dörren och pappa som räcker över en nyckel. Det står 'Det var mörkt ute', och det står 'Pappa gav grannen nyckeln'. Jag vet att man lämnar nyckeln till grannen när man ska vara borta. Och jag vet att man går upp tidigt när man ska hinna med något. Alltså tror jag att familjen ska åka iväg. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Sedan står det 'Vattna blommorna till söndag', så de är borta några dagar. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Nyckeln.
Fråga 2 · mellan raderna, Vem, syftning	Ledtrådarna: <i>"Pappa gav grannen nyckeln"; "Vattna blommorna till söndag"; "sa han"</i> . Svar som texten stöder: pappa, för det är han som ger bort nyckeln och ber grannen om hjälp. En tanke att pröva: <i>"Grannen, för det står 'grannen' precis innan."</i> Men det är grannen som får nyckeln, och pappa som ber om hjälp. Fråga tillbaka: <i>"Vem ger bort nyckeln, och vem får den?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>"Det var mörkt ute"; "Pappa gav grannen nyckeln"; "Vattna blommorna till söndag"; "väskan stod vid dörren"</i> . Svar som texten stöder: de ska resa bort och komma tillbaka på söndag, eller åka långt bort till en fest eller ett bröllop. Svaren håller när eleven visar en ledtråd och säger att familjen åker bort. En tanke att pröva: <i>"De ska till skolan."</i> Eleven ser bara väskan. Fråga tillbaka: <i>"Varför ger man grannen nyckeln och ber hen vattna blommorna till söndag?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att Lea tar sin kanin och väskan och följer mamma och pappa ut genom dörren, eller att hon frågar vart de ska. Ett bra svar tar med kaninen, väskan eller att mamma frågar tre gånger om de har allt, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Lea smyger ner sin mjuka kanin i väskan. Varför tror ni att hon smyger?"; "Mamma frågar 'Har vi allt?' tre gånger. Varför tror ni att hon frågar så många gånger?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Vattna blommorna till söndag"</i> .

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

SKRAMLET I HALLEN

I dag blev jag väckt av skrammel i hallen.
”Lea, dags att vakna”, viskade mamma.

Det var mörkt ute.

Mina fina byxor låg framme på stolen,
och väskan stod vid dörren.

Pappa gav grannen nyckeln.

”Vattna blommorna till söndag”, sa han.

”Har vi allt?” sa mamma tre gånger.

Jag smög ner min mjuka kanin i väskan.

1. Vad gav pappa till grannen?
2. Vem säger ”Vattna blommorna till söndag”?
Hur vet du det?
3. Vad ska familjen göra i dag?
Hur vet du det?
4. Vad tror du att Lea gör sedan?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 13, Listan

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Jonna fick rollen som drottning och berättaren bara ett träd. Berättaren är glad och stolt för Jonnas skull men också besviken och lite avundsjuk, och försöker trösta sig själv.

I passet	
Före läsningen	Hur kan man få veta vem som får vilken roll i en skolpjäs?
Stoppet	Stanna efter <i>”Träd är viktiga”, säger jag till alla.</i> Något är konstigt: varför försvarar någon ett träd?
Tänka högt · fråga 2, Känsla	<i>”Vänta, här står inte hur berättaren känner sig. Jag ser framför mig en lista på en dörr och någon som kramar sin kompis länge. Det står ’träd nummer två’, och det står ’Träd är viktiga’. Jag vet att man kan vara glad för en kompis och ändå bli besviken. Alltså tror jag att berättaren är både glad och besviken. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Berättaren läser listan igen. Ja, det stämmer.”</i>
Fråga 1 · på raderna	Drottning.
Fråga 2 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>”kramar henne länge”; ”träd nummer två”; ”De står still och syns hela tiden”; ”läser listan igen”.</i> Svar som texten stöder: glad och stolt för Jonnas skull och samtidigt besviken eller avundsjuk. Ge gärna orden stolt, besviken och avundsjuk. Svarar eleven bara besviken håller det också om hen visar en ledtråd. Fråga då efter kramen. En tanke att pröva: <i>”Glad, för hen kramar Jonna.”</i> Eleven ser kramen och missar att berättaren läser listan igen. Fråga tillbaka: <i>”Varför läser berättaren listan igen?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>”Träd är viktiga”; ”De står still och syns hela tiden”; ”träd nummer två”.</i> Svar som texten stöder: för att trösta sig själv eller dölja besvikelsen, eller för att hen vill se något bra i sin roll. Alla håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”Bara för att träd är viktiga.”</i> Eleven tar orden rakt av och ser inte att berättaren läser listan igen. Fråga tillbaka: <i>”Vad gör berättaren när Jonna har gått hem?”</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att bara säga grattis, som berättaren gör, eller att säga grattis och också att det känns tråkigt att bli träd. Ett bra svar nämner något berättaren säger eller gör, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>”Vad tror ni att berättaren gör på scenen som träd nummer två?”; ”Berättaren läser listan igen. Vad kan hen leta efter? Kan det vara något annat?”</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>”träd nummer två”.</i>

LISTAN

Listan sitter på dörren till gympasalen.
Jonna är drottning, och jag är träd nummer två.
”Grattis!” säger jag och kramar henne länge.
”Träd är viktiga”, säger jag till alla.
”De står still och syns hela tiden.”
Sedan går Jonna hem, och jag läser listan igen.

1. Vilken roll ska Jonna ha?
2. Hur känner sig den som berättar?
Hur vet du det?
3. Varför säger berättaren att träd är viktiga?
Hur vet du det?
4. Berättaren säger grattis till Jonna.
Vad hade du sagt i berättarens ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 14, Ny regel

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Innan texten börjar brände pappa middagen, och därför äter de flingor. Pappa kallar det en ny regel för att slippa säga att maten blev förstörd. Yara kan tro på det, eller förstå och spela med.

I passet	
Före läsningen	Vad kan pipa i taket i ett hem?
Stoppet	Stanna efter <i>"Pannan i diskhon var helt svart, och fönstret stod öppet."</i> Något är konstigt: ett pip i taket, en handduk och en svart panna hör inte till en vanlig middag.
Tänka högt · fråga 2, Före och efter	<i>"Vänta, här står inte vad som har hänt i köket. Jag ser framför mig pappa som viftar med en handduk mot taket. Det står 'Det pep i taket, och pappa viftade med en handduk', och det står 'Pannan i diskhon var helt svart'. Jag vet att det piper när det är rök, och att en svart panna betyder bränd mat. Alltså tror jag att pappa brände middagen. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Pappa säger 'Flingor till middag'. Ja, det stämmer, för maten i pannan kan man inte äta."</i>
Fråga 1 · på raderna	En handduk.
Fråga 2 · mellan raderna, Före och efter	Ledtrådarna: <i>"Det pep i taket, och pappa viftade med en handduk"; "Pannan i diskhon var helt svart"; "fönstret stod öppet"</i> . Svar som texten stöder: pappa har bränt middagen, röken fick det att pipa, och han öppnade fönstret och viftade bort röken. Ge gärna orden bränna, rök och brandvarnare. En tanke att pröva: <i>"Pappa diskade pannan."</i> Eleven bygger på en enda ledtråd, pannan i diskhon, och missar pipet och handduken. Fråga tillbaka: <i>"Varför viftar pappa med en handduk mot taket?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>"Ny regel, Yara"; "Flingor till middag"; "Pannan i diskhon var helt svart"</i> . Svar som texten stöder: pappa vill inte säga att middagen blev förstörd, så han gör flingorna till något roligt och kallar det en regel, eller han vill göra det roligt så att Yara inte blir ledsen. De håller när eleven visar en ledtråd. Ge gärna ordet generad. En tanke att pröva: <i>"För att pappa gillar flingor."</i> Eleven tar pappas ord rakt av och missar vad som hänt i köket. Fråga tillbaka: <i>"Vad var det med pannan i diskhon?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att tycka att det var kul med flingor, eller att tycka att pappa borde ha sagt som det var. Ett bra svar tar med något ur texten, som regeln eller pannan, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Det piper i taket, och pappa viftar med en handduk. Vad tror ni att Yara gör då?"; "Yara hoppas att pappa lagar mat varje dag. Varför kan hon hoppas det?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Pannan i diskhon var helt svart"</i> .

NY REGEL

Onsdag.
Det pep i taket,
och pappa viftade med en handduk.
Pannan i diskhon var helt svart,
och fönstret stod öppet.
Pappa sa: "Ny regel, Yara. Flingor till middag."
Det var den bästa regeln någonsin.
Jag hoppas att pappa lagar mat varje dag.

1. Vad viftar pappa med?
2. Vad har hänt i köket innan de äter?
Hur vet du det?
3. Varför säger pappa "Ny regel" om flingorna?
Hur vet du det?
4. Yara tycker att det är den bästa regeln någonsin.
Vad hade du tyckt?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 15, Hassans jacka

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Berättaren spillde saft på Hassans jacka och har försökt tvätta bort fläcken. Hassan vill ha jackan tillbaka i morgon, och berättaren säger bara tack för lånet och inget om fläcken.

I passet	
Före läsningen	Vad brukar man tänka på när man lånar något av en kompis?
Stoppet	Stanna efter <i>"Nu syns den nästan inte om man håller armen så här."</i> Något är konstigt: varför behöver man hålla armen på ett särskilt sätt?
Tänka högt · fråga 2, Före och efter	<i>"Vänta, här står inte vad som har hänt med jackan. Jag ser framför mig en lila fläck på en ärm. Det står 'Fläcken på armen är lila, precis som saften jag drack', och det står 'Nu syns den nästan inte'. Jag vet att lila saft ger lila fläckar. Alltså tror jag att berättaren spillde saft på jackan. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Hassan vill ha jackan tillbaka i morgon, och berättaren säger bara 'Tack för lånet!' Ja, det stämmer, för hen säger inget om fläcken."</i>
Fråga 1 · på raderna	Lila.
Fråga 2 · mellan raderna, Före och efter	Ledtrådarna: <i>"Jag fick låna Hassans jacka i går"; "Fläcken på armen är lila, precis som saften jag drack"; "Jag har tvättat den två gånger"</i> . Svar som texten stöder: berättaren har spillt saft på armen och försökt tvätta bort fläcken. En tanke att pröva: <i>"Fläcken fanns redan när berättaren fick jackan."</i> Eleven tror att berättaren bara hjälper till, men saften är lila som fläcken. Fråga tillbaka: <i>"Vad mer är lila, och vem drack det?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Före och efter	Ledtrådarna: <i>"I morgon åker vi på utflykt"; "Hassan vill ha jackan tillbaka"; "syns den nästan inte"; "Tack för lånet"</i> . Svar som texten stöder: Hassan ser fläcken och blir ledsen eller arg, eller berättaren erkänner före utflykten, eller fläcken syns inte och ingen märker något. Alla håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"Ingenting, för hen sa tack för lånet."</i> Eleven tror på orden och ser inte att berättaren döljer fläcken. Fråga tillbaka: <i>"Varför håller berättaren armen så här?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven berättar för Hassan i förväg, eller att hen lämnar tillbaka jackan och hoppas att ingen ser fläcken. Ett bra svar nämner fläcken, utflykten eller Hassan, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Berättaren fick låna jackan i går. Vad tror ni att Hassan sa när han lånade ut den?"; "Berättaren svarade 'Tack för lånet!' Varför tror ni att hen inte sa som det var?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Fläcken på armen är lila, precis som saften jag drack"</i> .

HASSANS JACKA

Jag fick låna Hassans jacka i går.
Fläcken på ärmen är lila,
precis som saften jag drack.
Jag har tvättat den två gånger.
Nu syns den nästan inte
om man håller armen så här.
I morgon åker vi på utflykt,
och Hassan vill ha jackan tillbaka.
Jag svarade: "Tack för lånet!"

1. Vilken färg har fläcken på ärmen?
2. Vad har hänt med Hassans jacka
medan berättaren har haft den?
Hur vet du det?
3. Vad händer troligen
när Hassan får tillbaka jackan?
Hur vet du det?
4. Vad hade du gjort i berättarens ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 16, Strax

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Pappas strax betyder när han är klar med cykeln, och det dröjer länge. Till sist ger Vilja honom samma ord tillbaka.

I passet	
Stilen	I Gunilla Bergströms stil, som i böckerna om Alfons Åberg: presens och korta meningar, och barnet vänder på det pappa säger. Läs torrt och sakligt, utan att överdriva känslorna. Läs vidare: God natt, Alfons Åberg.
Före läsningen	Vad gör man medan man väntar på att någon ska bli klar?
Stoppet	Stanna efter <i>"Hon tar på dem igen."</i> Något är konstigt: varför tar Vilja av sig stövlarna och sedan på dem igen?
Tänka högt · fråga 2, Det som menas	<i>"Vänta, här står inte hur länge strax är. Jag ser framför mig Vilja med stövlarna på, och pappa som lagar sin cykel. Det står 'Han lagar cykeln', och det står 'Hon tar på dem igen'. Jag vet att man tar av och på saker när man har väntat länge. Alltså tror jag att strax betyder när pappa är klar med cykeln, och det tar tid. Stämmer det? Jag läser vidare. Pappa säger 'Snart' och letar efter en skruv. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Han lagar cykeln.
Fråga 2 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>"Han lagar cykeln"; "Hon tar på dem igen"; "Han letar efter en skruv"; "Till slut"</i> . Svar som texten stöder: att de går först när pappa är klar med cykeln, och att det tar lång tid. Elevenna får säga olika lång tid när de visar en ledtråd som <i>"Han letar efter en skruv"</i> eller <i>"Till slut"</i> . En tanke att pröva: <i>"Att de ska gå om en minut."</i> Eleven tar ordet som det låter, men Vilja hinner börja rita. Fråga tillbaka: <i>"Vad gör pappa medan Vilja väntar?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"Är det strax nu?"; "Vilja ligger och ritar"; "Strax", säger hon"</i> . Svar som texten stöder: sur eller besviken efter den långa väntan; nöjd och road, för att hon ger pappa hans eget ord; eller lugn och upptagen, för att hon vill rita klart, som pappa ville laga klart cykeln. Alla håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"Trött, för hon ligger ner."</i> Det bygger bara på en ledtråd och missar vems ord hon säger. Fråga tillbaka: <i>"Vem sa 'Strax' först?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att pappa gjorde rätt, för cykeln behövde lagas, eller att han gjorde fel, för Vilja fick vänta utan att veta hur länge. Ett bra svar nämner något som pappa eller Vilja gör, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Vilja har stövlarna på. Vart tror ni att hon vill gå?"; "Vad tror ni att pappa tänker när Vilja säger 'Strax'?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Hon tar på dem igen"</i> . Förklara gärna att strax betyder om en liten stund.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

STRAX

Vilja har stövlarna på.
"Går vi nu?" frågar hon.
"Strax", säger pappa.
Han lagar cykeln.
Vilja tar av sig stövlarna.
Hon tar på dem igen.
"Är det strax nu?" frågar Vilja.
"Snart", säger pappa.
Han letar efter en skruv.
Till slut tvättar pappa händerna och ropar: "Kom!"
Vilja ligger och ritar.
"Strax", säger hon.

1. Vad gör pappa när han säger "Strax"?
2. Hur länge är pappas "Strax"?
Hur vet du det?
3. Hur känner sig Vilja när hon säger "Strax"?
Hur vet du det?
4. Pappa säger "Strax" till Vilja.
Gör han rätt?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 17, Inte än

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Lova och moster står i kön till en berg-och-dalbana på ett tivoli. Lova är både rädd och pirrig.

I passet	
Före läsningen	Vilka platser kan man känna igen bara på lukten?
Stoppet	Stanna efter <i>"Högt uppe skriker några, och sedan skrattar de."</i> Något är konstigt: varför skriker någon och skrattar sedan?
Tänka högt · fråga 2, Var och när	<i>"Vänta, här står inte var Lova är. Jag ser framför mig lampor som blinkar, och jag hör folk som skriker högt uppe. Det står 'Det luktar sockervadd och popcorn', och det står 'Högt uppe skriker några, och sedan skrattar de'. Jag vet att det finns sockervadd på ett tivoli, och att man skriker och skrattar i en snabb karusell. Alltså tror jag att Lova är på ett tivoli. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Vagnarna susar förbi. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Biljetten.
Fråga 2 · mellan raderna, Var och när	Ledtrådarna: <i>"Det luktar sockervadd och popcorn"; "Lampor blinkar i rött och gult"; "Högt uppe skriker några"; "vagnarna susar förbi"</i> . Svar som texten stöder: på ett tivoli eller en marknad med karuseller, i kön till en berg-och-dalbana. En tanke att pröva: <i>"På bio, för det luktar popcorn."</i> Eleven bygger på en enda ledtråd, och på bio susar inga vagnar förbi. Fråga tillbaka: <i>"Vad susar förbi när Lova tittar upp?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"håller hårt i biljetten"; "Vi kan gå ur kön om du vill"; "Inte än"</i> . Svar som texten stöder: rädd eller nervös, för hon håller hårt och moster säger att de kan gå, eller pirrig och förväntansfull, för hon stannar kvar i kön. Båda håller när eleven visar en ledtråd, och de kan gälla samtidigt. En tanke att pröva: <i>"Glad, för det är roligt där."</i> Det bygger på vad eleven själv tycker. Pekar eleven på <i>"Inte än"</i> , går <i>"glad"</i> bra. Fråga tillbaka: <i>"Varför tror du att moster säger att de kan gå?"</i> Säger en elev att det inte står rädd, fråga: <i>"När håller du själv hårt i något?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att stanna och åka, för Lova har biljetten och säger <i>"Inte än"</i> , eller att gå ur kön, för det kan också vara modigt att säga nej. Ett bra svar nämner något Lova gör eller säger och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Moster säger 'Vi kan gå ur kön om du vill'. Kan det vara moster som vill gå? Finns det fler sätt det kan vara?"; "Vad tror ni att Lova gör när det blir hennes tur?"</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>"Högt uppe skriker några, och sedan skrattar de"</i> . Vid fråga 3 pekar du på <i>"håller hårt i biljetten"</i> .

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

INTE ÄN

Det luktar sockervadd och popcorn.
Lampor blinkar i rött och gult.
Högt uppe skriker några, och sedan skrattar de.
Kön går framåt, och Lova håller hårt i biljetten.
”Vi kan gå ur kön om du vill”, säger moster.
Lova tittar upp när vagnarna susar förbi.
”Inte än”, säger Lova.

1. Vad håller Lova hårt i?
2. Var är Lova och moster?
Hur vet du det?
3. Hur känner sig Lova i kön?
Hur vet du det?
4. Moster säger att de kan gå ur kön.
Vad hade du gjort i Lovas ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 18, Benen på ryggen

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Att lägga benen på ryggen betyder att springa fort, men Valter tar orden som de står. Morfar är både stressad och road.

I passet	
Före läsningen	Har du någon gång missförstått något som någon sa?
Stoppet	Stanna efter <i>"Valter lägger sig på magen på hallmattan."</i> Något passar inte: bussen går snart, och Valter lägger sig ner.
Tänka högt · fråga 2, Ordet	<i>"Vänta, här står inte vad 'lägga benen på ryggen' betyder. Jag ser framför mig en hall där morfar ropar och Valter lägger sig på mattan. Det står 'Bussen går om två minuter', och det står 'Nu får du lägga benen på ryggen'. Jag vet att man måste skynda sig när bussen snart går. Alltså tror jag att morfar menar att Valter ska springa fort. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Morfar drar upp honom, och de springer mot bussen. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Om två minuter.
Fråga 2 · mellan raderna, Ordet	Ledtrådarna: <i>"Bussen går om två minuter!"; "Morfar drar upp honom"; "de springer mot bussen"</i> . Svar som texten stöder: att Valter ska springa fort eller skynda sig. Nämn gärna ordet uttryck. En tanke att pröva: <i>"Att han ska lägga sig ner och böja benen."</i> Eleven gör som Valter och tar orden som de står, men morfar vill hinna till bussen. Fråga tillbaka: <i>"Vad gör Valter och morfar på slutet?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"Bussen går om två minuter!"; "Morfar suckar och skrattar på samma gång"; "Morfar drar upp honom"</i> . Svar som texten stöder: stressad eller otålig, för bussen går snart och han suckar, eller road, för han skrattar. Båda håller när eleven visar en ledtråd, och de kan gälla samtidigt. En tanke att pröva: <i>"Arg på Valter."</i> Eleven bygger på suckandet och glömmer skrattet. Fråga tillbaka: <i>"Varför suckar morfar, och varför skrattar han?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att det var dumt, för Valter förstod inte, eller att det var bra, för morfar skrattar och nu kan Valter uttrycket. Ett bra svar nämner bussen eller det Valter gör och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Valter säger 'Jag är för stel'. Skojar han, eller tror han att man ska göra så? Kan det vara på något annat sätt?"; "De springer mot bussen. Vad tror ni att Valter tänker när han springer?"</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>"Bussen går om två minuter!"</i> och sedan på <i>"de springer mot bussen"</i> . Visa gärna hur man suckar och stönar.

BENEN PÅ RYGGEN

"Bussen går om två minuter!" ropar morfar.
"Nu får du lägga benen på ryggen, Valter."
Valter lägger sig på magen på hallmattan.
Han böjer benen och sträcker fötterna mot ryggen.
"Det går inte. Jag är för stel", stönar han.
Morfar suckar och skrattar på samma gång.
Morfar drar upp honom, och de springer mot bussen.

1. När går bussen?
2. Vad menar morfar med "lägga benen på ryggen"?
Hur vet du det?
3. Morfar suckar och skrattar på samma gång.
Vad känner han då?
Hur vet du det?
4. Bussen går snart.
Var det dumt eller bra
att morfar sa "lägga benen på ryggen" just då?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 19, Skeden

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Skatan har hittat grävlingens sked, och den ligger i hennes träd. Hon säger för mycket när hon nekar.

I passet	
Stilen	I Jon Klassens stil, som i Jag vill ha min hatt: korta repliker utan känslor, och den som nekar säger för mycket. Läs torrt och allvarligt, med en paus före sista meningen. Läs vidare: Jag vill ha min hatt.
Före läsningen	Vad gör man om man har tappat något?
Stoppet	Stanna efter <i>”Det har jag inte frågat”, säger grävlingen.</i> Något är konstigt: skatan säger nej innan någon har frågat.
Tänka högt · fråga 2, Vem	<i>”Vänta, här är något konstigt. Ingen har frågat skatan. Jag ser framför mig en grävling som har tappat sin sked och en skata som svarar fort. Det står ’Jag har tappat min sked’, och det står ’Jag har inte tagit den’. Jag vet att den som säger nej innan någon har frågat ofta vet något. Alltså tror jag att skatan har skeden. Stämmer det? Jag läser vidare. Högt uppe i skatans träd glittrar något. Ja, det stämmer.”</i>
Fråga 1 · på raderna	Högt uppe i skatans träd.
Fråga 2 · mellan raderna, Vem	Ledtrådarna: <i>”Jag har inte tagit den”; ”Det har jag inte frågat”; ”Högt uppe i skatans träd glittrar något”.</i> Svar som texten stöder: skatan, och skeden ligger i hennes träd. En tanke att pröva: <i>”Ingen, för skatan har inte tagit den.”</i> Eleven tror på skatans ord och missar det som glittrar i hennes träd. Fråga tillbaka: <i>”I vems träd glittrar det?”</i> Säger en elev att det kan vara något annat som glittrar, har hen rätt. Fråga: <i>”Vad har grävlingen tappat, och vad kan glittra?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>”Jag har inte tagit den”; ”Den som hittar något får ha det”.</i> Skatan byter ord, från <i>”tagit”</i> till <i>”hittar”</i> . Svar som texten stöder: att hon råkar avslöja att hon har hittat skeden, att hon menar att skeden är hennes nu, eftersom hon hittade den, eller att hon hittade skeden och alltså inte har tagit den. Alla håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”Hon säger bara en regel.”</i> Ingen har frågat om regler, så det är konstigt att hon säger den just nu. Fråga tillbaka: <i>”Varför säger hon det just nu?”</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att grävlingen ska ha den, för det är hans sked, eller att skatan får ha den, för hon hittade den. Ett bra svar nämner något som någon säger, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>”Vad skulle ni vilja fråga skatan, om ni fick?”; ”Vad tror ni att grävlingen tänker göra under trädet?”</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>”Högt uppe i skatans träd glittrar något”</i> . Vid fråga 3 pekar du på <i>”Jag har inte tagit den”</i> . Förklara gärna att en skata är en svartvit fågel.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

SKEDEN

”Jag har tappat min sked”, säger grävlingen.
”Jag har inte tagit den”, säger skatan.
”Det har jag inte frågat”, säger grävlingen.
”Den som hittar något får ha det”, säger skatan.
Högt uppe i skatans träd glittrar något.
Grävlingen sätter sig under trädet.
Han har gott om tid.

1. Var glittrar något?
2. Vem har grävlingens sked nu?
Hur vet du det?
3. Vad menar skatan
med ”Den som hittar något får ha det”?
Hur vet du det?
4. Vem ska ha skeden nu, tycker du?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 20, Tackfisk

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Katten hjälper till för att han vill få något, en fisk eller en fisketur med Einar.

I passet	
Stilen	I Sven Nordqvists stil, som i böckerna om Pettson och Findus: mycket dialog, och katten har en plan som mannen anar. Läs katten ivrigt och Einar långsamt och torrt. Läs vidare: Pannkakstårtan.
Före läsningen	Vilka sysslor finns det på en liten gård?
Stoppet	Stanna efter <i>”Är du sjuk?”</i> Något är konstigt: varför frågar Einar om katten är sjuk? Säger en elev att katten är sjuk, fråga: <i>”Vem frågar, och när frågar man så?”</i>
Tänka högt · fråga 3, Varför	<i>”Vänta, varför frågar Einar om katten är sjuk? Jag ser framför mig en katt som sopar och en man som tittar upp från kaffet. Det står ’Katten sopar köket och bär in ved’, och det står ’Är du sjuk?’ Jag vet att den som gör mer än vanligt ofta vill ha något. Alltså tror jag att katten inte brukar hjälpa till, och att han vill ha något. Stämmer det? Jag läser vidare. Han ställer fiskespöet framför Einars stövlar. Ja, det har nog med fiske att göra.”</i>
Fråga 1 · på raderna	Framför Einars stövlar.
Fråga 2 · mellan raderna, Före och efter	Ledtrådarna: <i>”Han ställer fiskespöet framför Einars stövlar”; ”En snäll katt borde få en tackfisk”</i> . Svar som texten stöder: Einar, för spöet står vid hans stövlar, eller Einar och katten tillsammans, för katten vill följa med och fiska. En tackfisk är en fisk som katten vill få som tack. Båda håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”Katten, för katter fångar fisk.”</i> Då hade katten inte ställt spöet framför Einar. Fråga tillbaka: <i>”Framför vems stövlar står spöet?”</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>”Är du sjuk?”; ”Han ställer fiskespöet framför Einars stövlar”; ”tackfisk”</i> . Svar som texten stöder: att han vill få en fisk att äta, eller att han vill att Einar ska ta med honom och fiska. Båda håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>”För att han är snäll.”</i> Einar frågar om han är sjuk, så katten brukar inte vara så här. Fråga tillbaka: <i>”Vad frågar Einar katten?”</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att Einar ska ge katten en fisk, för katten har hjälpt till, eller att han inte ska det, för katten var snäll bara för att få något. Ett bra svar nämner något som katten gör, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>”Einar frågar ’Är du sjuk?’ Vad tror ni att katten brukar göra en vanlig dag?”; ”Katten hämtar äggen i hönshuset. Vad tror ni att hönsen tycker om en så hjälpsam katt?”</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>”framför Einars stövlar”</i> . Vid fråga 3 pekar du på <i>”Är du sjuk?”</i> . Förklara gärna att ved är trä som man eldar med.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

TACKFISKEN

Katten sopar köket och bär in ved.
Han hämtar till och med äggen i hönshuset.
Einar tittar upp från kaffet.
”Är du sjuk?”
”Jag är bara snäll”, säger katten. ”Hela dagen.”
Han ställer fiskespöet framför Einars stövlar.
”En snäll katt borde få en tackfisk”, säger han.

1. Var ställer katten fiskespöet?
2. Vem ska fånga tackfisken?
Hur vet du det?
3. Varför hjälper katten till så mycket?
Hur vet du det?
4. Ska Einar ge katten en tackfisk?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 21, Längst in i frysen

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Idris frågar vilken glass Nadia menar, men den rosa fläcken på hans lapp tyder på att han har ätit glassen. "Hon" är farmor.

I passet	
Läs högt	Säg <i>"Nadia skriver"</i> eller <i>"Idris skriver"</i> före varje lapp, och läs deras lappar med olika röster.
Före läsningen	Vad kan man skriva på en lapp som man sätter på ett kylskåp?
Stoppet	Stanna efter <i>"Hon sa att glassen var till den som diskar."</i> Något är konstigt: först frågar Idris vilken glass, och sedan vill han ha den.
Tänka högt · fråga 3, Det som menas	<i>"Vänta, här passar något inte. Jag ser lapparna på kylskåpet framför mig. Det står 'Vilken glass?', och sedan står det 'Hon sa att glassen var till den som diskar'. Först frågar Idris vilken glass, och sedan vill han ha den. Jag vet att man frågar när man inte vet vilken sak någon menar. Alltså kan Idris fråga på riktigt. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. 'Varför har din lapp en rosa fläck?' Jordgubbsglass är rosa. Nu tror jag att han redan har ätit den och bara låtsas."</i>
Fråga 1 · på raderna	Rosa.
Fråga 2 · mellan raderna, Vem, syftning	Ledtrådarna: <i>"Jordgubbsglassen från farmor"; "Hon sa att glassen var till den som diskar"</i> . Svar som texten stöder: farmor. En tanke att pröva: <i>"Nadia."</i> Idris skriver till Nadia, och då kallar han henne inte hon. Fråga tillbaka: <i>"Vem kommer glassen från?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>"Vilken glass?"; "Jordgubbsglassen från farmor"; "rosa fläck"</i> . Svar som texten stöder: Idris låtsas att han inte vet, för att dölja att han redan har ätit glassen, eller han frågar på riktigt, eftersom Nadia sedan säger vilken glass hon menar. Den rosa fläcken talar för det första. Båda håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"Idris har inget med glassen att göra."</i> Den rosa fläcken på hans lapp talar emot det. Fråga tillbaka: <i>"Vad kan den rosa fläcken på Idris lapp vara?"</i> Säger en elev att fläcken kan komma från något annat, som en penna, stämmer det, för det står inte. Fråga: <i>"Vilken färg har jordgubbsglass?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att Nadia har rätt, för hon säger att glassen är hennes och hon har diskat i två dagar, eller att Idris har rätt, om han också har diskat. Ett bra svar nämner en lapp och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Glassen låg längst in i frysen. Vem tror ni lade den där, och varför? Finns det fler sätt det kan vara?"; "Varför tror ni att Nadia och Idris skriver lappar i stället för att prata?"</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>"Jordgubbsglassen från farmor"</i> . Vid fråga 3 pekar du på <i>"rosa fläck"</i> .

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

LÄNGST IN I FRYSEN

Glassen längst in i frysen är min! /Nadia
Vilken glass? /Idris

Jordgubbsglassen från farmor. /Nadia

Hon sa att glassen var till den som diskar. /Idris

Jag har diskat i två dagar. /Nadia

Varför har din lapp en rosa fläck? /Nadia

1. Vilken färg har fläcken?
2. Vem är "hon" i Idris lapp?
Hur vet du det?
3. Vad menar Idris med sin första lapp?
Hur vet du det?
4. Vem tycker du har rätt till glassen,
Nadia eller Idris?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 22, Hinken

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Sorken vill bada men säger att det går bra och att han inte tycker om vatten. Igelkotten tar med badet till honom.

I passet	
Stilen	I Arnold Lobels stil, som i Bror Groda och Bror Padda: korta meningar i dåtid, och vänskapen syns i det vännerna gör. Läs lugnt och varmt. Läs vidare: Bror Groda och Bror Padda.
Före läsningen	Hur kan man göra något roligt när man har ont i foten?
Stoppet	Stanna efter <i>"Sorken hade redan handduken runt halsen."</i> Ord och handling säger olika: sorken säger att han inte tycker om vatten men har handduken på sig.
Tänka högt · fråga 2, Känsla	<i>"Vänta, här stämmer något inte. Jag ser framför mig en sork med ont i tasserna och en handduk runt halsen. Det står 'Jag tycker ändå inte om vatten', och det står 'Sorken hade redan handduken runt halsen'. Jag vet att man tar handduken när man ska bada. Alltså tror jag att sorken vill bada, och att han är besviken fast han säger att det går bra. Stämmer det? Jag läser vidare. Sist sitter de länge med tassarna i hinken. Ja, han ville nog bada hela tiden."</i>
Fråga 1 · på raderna	En handduk.
Fråga 2 · mellan raderna, Känsla	Ledtrådarna: <i>"kunde inte gå långt"; "Jag tycker ändå inte om vatten"; "Sorken hade redan handduken runt halsen"</i> . Svar som texten stöder: besviken eller ledsen, för han ville bada. Ge gärna eleverna de orden. En tanke att pröva: <i>"Glad, för han säger att det går bra."</i> Eleven tror på orden och missar handduken. Fråga tillbaka: <i>"Varför har man en handduk runt halsen?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>"Sorken hade redan handduken runt halsen"; "en hink med vatten från sjön"; "med tassarna i hinken"</i> . Svar som texten stöder: att han förstod att sorken ville bada och tog med badet till honom, eller att det inte var roligt att bada ensam, eller att den onda tasserna skulle få kallt vatten. Alla håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"Han hade glömt något hemma."</i> Han kommer tillbaka med vatten från sjön, så han har varit där. Fråga tillbaka: <i>"Vad gör de med hinken till sist?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att sorken gjorde rätt, för igelkotten skulle få bada, eller att han borde ha sagt som det var, för en vän vill veta. Ett bra svar nämner handduken eller hinken, och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Vad tänker igelkotten när han går ensam mot sjön, tror ni?"; "Det står 'Snart kom han tillbaka'. Badade igelkotten i sjön, tror ni? Vad i texten får er att tro det?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Sorken hade redan handduken runt halsen"</i> . Förklara gärna att en sork är ett litet djur som liknar en mus.

HINKEN

Sorken hade ont i tassan och kunde inte gå långt.
”Bada du”, sa han till igelkotten. ”Det går bra.”
”Jag tycker ändå inte om vatten”, sa sorken.
Sorken hade redan handduken runt halsen.
Igelkotten gick.
Snart kom han tillbaka.
Han bar en hink med vatten från sjön.
Sedan satt de länge med tassarna i hinken.

1. Vad hade sorken runt halsen?
2. Hur kände sig sorken när han sa ”Det går bra”?
Hur vet du det?
3. Varför kom igelkotten tillbaka med en hink?
Hur vet du det?
4. Gjorde sorken rätt när han sa ”Det går bra”?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 23, Det kan jag lova

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Märta och berättaren har lekt i höet, fast det är förbjudet, och berättaren lovar motsatsen. Pappa förstår det och hämtar två krattor åt dem.

I passet	
Stilen	I Astrid Lindgrens stil, som i Alla vi barn i Bullerbyn: ett barn berättar med utrop och egen logik, och avslöjar mer än hen tror. Läs ivrigt och stolt, som ett barn som lovar. Läs vidare: Alla vi barn i Bullerbyn.
Före läsningen	Vad finns i en lada på en gård, och hur känns det att ta i hö?
Stoppet	Stanna efter <i>"Det var konstigt att det kliade så i strumporna."</i> Något är konstigt: berättaren förstår inte, eller låtsas inte förstå, varför det kliar.
Tänka högt · fråga 2, Före och efter	<i>"Vänta, berättaren lovar väldigt mycket. Jag ser framför mig två barn i en lada, och ett av dem lovar att de har lekt lugnt. Det står 'Nästan inte' om höet, och det står 'kliade så i strumporna'. Jag vet att hö sticks och kryper in i strumpor och kläder. Alltså tror jag att de har lekt i höet, kanske hoppat i det. Stämmer det? Jag läser vidare. Pappa plockar ett strå ur Märta's hår. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Två krattor.
Fråga 2 · mellan raderna, Före och efter	Ledtrådarna: <i>"Vi rörde inte ens höet. Nästan inte."</i> ; <i>"kliade så i strumporna"</i> ; <i>"ett strå ur Märta's hår"</i> . Svar som texten stöder: de har lekt i höet, kanske hoppat i det, och det är nog det som är förbjudet. En tanke att pröva: <i>"De lekte lugnt, det står ju."</i> Eleven tror på berättaren och missar <i>"Nästan inte"</i> . Fråga tillbaka: <i>"Varför kliar det i strumporna?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Det som menas	Ledtrådarna: <i>"Pappa tittade länge på oss"</i> ; <i>"Han plockade ett strå ur Märta's hår"</i> ; <i>"Sedan hämtade han två krattor åt oss"</i> . Svar som texten stöder: att han förstår vad de har gjort och att de ska kratta ihop höet. Han kan vara lite arg, för han tittar länge och säger bara <i>"Jaha"</i> , eller tycka att det är lite roligt, för han skäller inte. Båda håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"Att han tror på berättaren."</i> Då hade han inte hämtat två krattor. Fråga tillbaka: <i>"Vad gör man med en kratta i en lada?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att säga som det var, för pappa har redan sett strået, eller att bara säga <i>"Nästan inte"</i> , för pappa skäller inte. Ett bra svar nämner något pappa gör och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Märta säger ingenting i texten. Vad tror ni att hon tänker när pappa plockar strået?"</i> ; <i>"Pappa hämtar två krattor. Vad tror ni att Märta och berättaren gör när de har krattat klart?"</i>
Om eleven fastnar	Peka på <i>"Nästan inte"</i> . Förklara gärna att hö är torkat gräs, och att en kratta har ett långt skaft och tänder som drar ihop hö och löv.

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

DET KAN JAG LOVA

Märta och jag gjorde inget förbjudet i dag.
Det kan jag lova!

Vi lekte bara lugnt i ladan.

Vi rörde inte ens höet.

Nästan inte.

Det var konstigt att det kliade så i strumporna.

Pappa tittade länge på oss.

”Jaha”, sa han.

Han plockade ett strå ur Märtas hår.

Sedan hämtade han två krattor åt oss.

1. Vad hämtade pappa åt Märta och berättaren?
2. Vad gjorde Märta
och berättaren egentligen i ladan?
Hur vet du det?
3. Vad menade pappa när han sa ”Jaha”?
Hur vet du det?
4. Pappa plockade ett strå ur Märtas hår.
Vad hade du sagt till pappa i berättarens ställe?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 24, Över häcken

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Snappfingrig betyder att man snabbt tar det som inte är ens eget, och grannen låser själv in Mollys fiskboll.

I passet	
Stilen	I Roald Dahls stil, som i Matilda: en berättare som talar till läsaren, och ett påhittat ord. Läs med förtjusning i rösten. Läs vidare: Matilda.
Före läsningen	Hur kan man förstå ett ord man aldrig har hört?
Stoppet	Stanna efter <i>"Så Molly tejpad ihop en boll av gammal fisk."</i> Något är konstigt: varför gör någon en boll av fisk?
Tänka högt · fråga 3, Varför	<i>"Vänta, varför en boll av fisk? Jag ser framför mig en tejpad fisk som luktar illa. Det står 'Hon hade låst in fyrtiosju av barnens bollar', och det står 'Så Molly tejpad ihop en boll av gammal fisk'. Jag vet att gammal fisk luktar värre när den ligger instängd. Alltså tror jag att Molly vill att grannen ska ta bollen och låsa in den. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. Grannen låser in den, och solen skiner på skjulet. Ja, det stämmer."</i>
Fråga 1 · på raderna	Fyrtiosju.
Fråga 2 · mellan raderna, Ordet	Ledtrådarna: <i>"Hon hade låst in fyrtiosju av barnens bollar"; "Grannen ryckte åt sig den"; "Nu är den min".</i> Svar som texten stöder: att grannen snabbt tar det som inte är hennes och behåller det. Ge gärna orden girig och tjuvaktig. En tanke att pröva: <i>"Att hon har långa fingrar."</i> Eleven gissar ur ordets delar, men texten visar vad hon gör med bollarna. Fråga tillbaka: <i>"Vad gör grannen med barnens bollar?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>"fyrtiosju av barnens bollar"; "väste hon och låste"; "Behåll den"; "solen sken på skjulet".</i> Svar som texten stöder: Molly vill hämnas, låta fisken ruttna och stinka i det låsta skjulet när solen skiner, få grannen att sluta ta barnens bollar, eller låta stanken tvinga grannen att öppna skjulet, så att bollarna kommer ut. Alla håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"Så att grannen inte ska vilja ta den."</i> Grannen tar den ju och säger <i>"Nu är den min".</i> Fråga tillbaka: <i>"Var hamnar fiskbollen till sist, och hur är vädret?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att det var rättvist, för grannen hade tagit fyrtiosju bollar, eller att det var fel, för Molly kunde ha bett en vuxen om hjälp. Ett bra svar nämner vad grannen har gjort och ger ett eget skäl.
Öppna frågor	<i>"Vad tror ni att grannen gör när hon öppnar skjulet?"; "Grannen säger 'Nu är den min'. Varför tror ni att hon vill ha barnens bollar?"</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>"Hon hade låst in fyrtiosju av barnens bollar"</i> . Vid fråga 3 pekar du på <i>"solen sken på skjulet"</i> . Förklara gärna att ett skjul är ett litet förråd, och att en häck är en rad av buskar.

ÖVER HÄCKEN

Nu ska ni få höra om den
snappfingriga grannen.

Hon hade låst in fyrtiosju av barnens bollar.

Så Molly tejpade ihop en boll av gammal fisk.

Hon sköt den högt över häcken.

Grannen ryckte åt sig den och sprang till skjulet.

”Nu är den min”, väste hon och låste.

”Behåll den”, sa Molly, och solen sken på skjulet.

1. Hur många bollar hade grannen låst in?
2. Vad betyder ”snappfingriga” i texten?
Hur vet du det?
3. Varför gör Molly en boll av gammal fisk?
Hur vet du det?
4. Var det rättvist, det Molly gjorde mot grannen?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, text 25, Ingen såg

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Berättaren gömmer en hundralapp som troligen är Eltons, för han satt på samma bänk och grät i går.

I passet	
Känsligt	Låt samtalet handla om berättaren, och fråga inte om eleverna själva har hittat eller tagit pengar.
Före läsningen	Vad kan man göra om man hittar något på marken?
Stoppet	Stanna efter <i>"Den låg under bänken vid gungorna, lite blöt."</i> Något är konstigt: varför är lappen blöt?
Tänka högt · fråga 3, Före och efter	<i>"Vänta, varför är hundralappen blöt? Jag ser framför mig en blöt lapp under en bänk vid gungorna. Det står 'en hundralapp i parken', och det står 'lite blöt'. Jag vet att marken blir blöt på natten. Alltså tror jag att någon tappade den och att den har legat där över natten. Stämmer det med resten? Jag läser vidare. I går satt Elton på samma bänk och grät. Först trodde jag att det var vem som helst, men nu tror jag att det var Elton."</i>
Fråga 1 · på raderna	Godis.
Fråga 2 · mellan raderna, Varför	Ledtrådarna: <i>"Ingen såg när jag tog den"; "Nu ligger den i en strumpa i byrån"; "I morgon ska jag köpa godis för alltihop".</i> Svar som texten stöder: för att gömma den, eftersom berättaren anar att pengarna är någon annans, eller för att spara den till godisöppet. Båda håller när eleven visar en ledtråd. En tanke att pröva: <i>"För att hen inte har någon plånbok."</i> Det är en gissning som ingen ledtråd stöder. Fråga tillbaka: <i>"Vad skriver berättaren före strumpan?"</i>
Fråga 3 · mellan raderna, Före och efter	Ledtrådarna: <i>"under bänken vid gungorna, lite blöt"; "I går satt Elton på samma bänk och grät".</i> Svar som texten stöder: att någon tappade den, troligen Elton, som satt på samma bänk och grät i går. Texten säger inte att han tappade den, så <i>"kanske Elton"</i> är ett bra svar. En tanke att pröva: <i>"Någon slängde den."</i> Ingen ledtråd säger det, och sista meningen pekar mot Elton. Fråga tillbaka: <i>"Vem satt på samma bänk i går, och vad gjorde han?"</i>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att fråga Elton, för han grät på samma bänk, eller att lämna pengarna till en vuxen, för det går inte att veta säkert att de är hans. Ett bra svar nämner Elton eller bänken och ger ett eget skäl. Säger en elev att berättaren ska behålla den, för att hittat är hittat, ta det som en tanke att pröva: <i>"Vad i texten talar för det, och vad talar emot?"</i>
Öppna frågor	<i>"Berättaren skriver om Elton sist. Förstår hen själv varför han grät? Grät han kanske för något annat?"; "Berättaren skriver 'Ingen såg när jag tog den'. Varför tror ni att hen skriver det i sin dagbok?"</i>
Om eleven fastnar	Vid fråga 2 pekar du på <i>"Ingen såg när jag tog den"</i> . Vid fråga 3 pekar du på <i>"samma bänk"</i> . Förklara gärna att en hundralapp är en sedel som är värd hundra kronor.

INGEN SÅG

I dag hittade jag en hundralapp i parken.
Den låg under bänken vid gungorna, lite blöt.
Ingen såg när jag tog den.
Nu ligger den i en strumpa i byrån.
I morgon ska jag köpa godis för alltihop.
I går satt Elton på samma bänk och grät.

1. Vad ska berättaren köpa i morgon?
2. Varför lägger berättaren hundralappen i en strumpa?
Hur vet du det?
3. Hur hamnade hundralappen under bänken?
Hur vet du det?
4. Vad borde berättaren göra med hundralappen nu?
Varför?

Lärarens sida: Lättläst, kartläggning efter, Bilden till mormor

Textsamtal i grupp · åk 2–9

Det som står mellan raderna: Viggo har en bild till mormor och väntar på en avgång som har flyttats, och han är otålig och lite orolig. Han är på en station eller en flygplats.

Kartläggningen	
Så gör du	Eleven gör kartläggningen enskilt med dig utanför passen, på fem till åtta minuter. Ställ ingen fråga före läsningen, och stanna inte. Läs texten högt en gång, och låt sedan eleven läsa den själv. Eleven svarar muntligt, och du skriver i protokollet. Den första frågan ger 1 poäng, och fråga 2 och fråga 3 ger 0–2 poäng var, högst 5 poäng. Fråga tillbaka bara om eleven inte svarar, och skriv då ett h efter poängen.
Fråga 1 · på raderna	Bilden till mormor.
Fråga 2 · mellan raderna, Känsla	<p>Ledtrådarna: <i>"Bilden till mormor är skrynklig i hans hand"; "En röst i taket ropar ut en ny tid"; "tittar på klockan, sedan på tavlan, sedan på klockan igen".</i></p> <p>Svar som texten stöder: otålig, orolig, spänd, nervös, stressad eller ivrig, för att han väntar och tiden har ändrats.</p> <p>En tanke att pröva: <i>"Glad, han ska ju träffa mormor."</i> Texten säger inte att han är glad, och att han tittar på klockan gång på gång visar att han är otålig.</p> <p>Fråga tillbaka: <i>"Hur ofta tittar han på klockan, och varför gör man så?"</i></p> <p>Poäng: 2 poäng för en slutsats som texten stöder, med ledtråd (<i>"Otålig, för han tittar på klockan om och om igen"</i>). 1 poäng för ett svar som texten stöder utan ledtråd (<i>"Otålig."</i>) eller en ledtråd utan slutsats (<i>"Han tittar på klockan."</i>). 0 poäng för ett svar som texten inte stöder (<i>"Glad."</i> eller <i>"Arg."</i>) eller inget svar. Samma poängregel gäller i kartläggningen före.</p>
Fråga 3 · mellan raderna, Var och när	<p>Ledtrådarna: <i>"en tavla med tider"; "Folk drar väskor förbi honom"; "En röst i taket ropar ut en ny tid".</i></p> <p>Svar som texten stöder: på en station eller en flygplats, till exempel en tågstation eller en busstation.</p> <p>En tanke att pröva: <i>"Hos mormor, för bilden är till mormor."</i> Eleven tar ett ord ur en enda mening och ser inte tavlan med tider eller folket med väskor.</p> <p>Fråga tillbaka: <i>"Vad visar en tavla med tider, och vart är folk på väg med väskor?"</i></p> <p>Poäng: 2 poäng för en station, en flygplats eller en busstation med minst en ledtråd. 1 poäng för rätt plats utan ledtråd, eller en ledtråd utan plats (<i>"Folk har väskor."</i>). 0 poäng för en plats som texten inte stöder eller inget svar.</p>
Fråga 4 · bortom raderna	Ett svar kan vara att eleven väntar kvar och tittar på tavlan, eller att eleven sätter sig ner och slätar ut bilden till mormor. Ett bra svar tar med att tiden har ändrats eller att bilden är skrynklig, och ger ett eget skäl.
Om eleven fastnar	Peka på <i>"tittar på klockan, sedan på tavlan, sedan på klockan igen"</i> . Ge gärna orden skrynklig (full av veck) och <i>"tavla med tider"</i> .

© Niclas Fohlin. Ur Textsamtal i grupp, <https://niclasfohlin.se/stodundervisning/textsamtal-i-grupp>.

BILDEN TILL MORMOR

Viggo står bredvid en tavla med tider.
Bilden till mormor är skrynklig i hans hand.
Folk drar väskor förbi honom åt alla håll.
En röst i taket ropar ut en ny tid.
Viggo tittar på klockan,
sedan på tavlan, sedan på klockan igen.

1. Vad har Viggo i handen?
2. Hur känner sig Viggo?
Hur vet du det?
3. Var är Viggo?
Hur vet du det?
4. Vad hade du gjort i Viggos ställe?
Varför?